

1874

Ophavsmand/nøgleperson

J. C. Jacobsen

Type:
Note

Dokumentindhold

Bryggerinotater fra Böhmischer Brauhaus, Berlin

Sprog:
Dansk

Transskription

Tilblivelsessted:
Berlin

Böhmischer Brauhaus. Berlin d 18/6 - 74

Arkivplacering:
FA 2-004-00001, kasse F 2

Emneord:
Industriel arkæologi,
bryggeriindretning,
bryggeriteknologi

Braumeister var reist bort. En flink Bursche viste mig omkring. Bryggeriet opført 1868, senere udvidet og bliver i Aar atter udvidet. Det ligger langs Skraaningen af en Bakke, saa at de 3 Etager Maltkjeldere ligge halvt under Jorden med den ene Side, medens ved den anden de 2 ere over Jorden og den 3die kun saa dybt som paa Gl Carlsberg. De ældre T.... belagte med Kehlh..., de nyere med Fliser Støbte af Cement, ligesaa gode og billigere.- Køllerne med 2 Flager af fiin Metaltraad, Bunden tg; Schwendbr's Vendeapparat i den ene, arbejder ret godt, dog er Constructionen af den øverste til grønt Malt, mangelfuld, Bevægelsen med Kjæder ikke rigtig god. Den sidste Skrummel af 12-16" ved hver Ende maa vendes med Haanden. Trækket fortrinligt. Ildstedet dybt under Flagerne i en stor (tegning) Ovne, altsaa lodrette Rør; en mekanisme til at aabne og lukke store Klapper over Ovnen, neppe hensigtsmæssig.- I den anden Kølle liggende (tegning) Røgrør paa gl. Münchener Viis.- Der tørredes kjøbt Malt for at det ikke skulle slaae sig. Eller tørres i 12 Timer paa hver Flage. Abdarrer ved 65 R. Øllets Farve som mit, meget godt, holdt Skummet længe, sagdes at være 4 Maaneder gl; i Schenken havde det 8 R og 3½% Balling.

I Bryggeriet 2 Værker, hvori bryggedes høist 3 Gange daglig. I det ene stod Siekarret øverst; i det andet i lige Høide med Mæskekar; Mæsken løftedes med Centrifugalpumper. Den ene af Hauschild Mæskemaskine X) (X Kipvaagne deels ældre som Pricks eller Münnechs, deels nyere som Carls med Kassen lige til Randen af Hjulene. Disse udfyldtes med Træ og omgives af en Krands af Chautschuk.) var som min med fast stort Hjul og 2 mindre Hjul til Dandserne. Tænderne paa det store Hjul udvendigt. Dandserne havde ingen Tverpinde men bestod af lutter skraatstillede Knive, dannende en Slags Skrue; godt! Mæskekar og Siekar vare af Jern, beklædte med tykke Fajancefliser som til svenske Ovne, godt og smukt. Mæskekarrets Side inadbøiet. Mæsketherens overkant gik ned i dens Rand.

I margen: af Hauschieder mæskes i koldt Vand. 2 forskellige Formæskestere i Princip liig Pricks.

Den anden Mæskemaskine var af Münnick efter hans bekendte Tegning, svær og klodset. Røreapparatet i Kjelderen compliceret som en halv Mæskemaskine med Dandser, foruden Kjæder som skræbete men "Plade paa Kjæden", skulde forandres. Siekarrene dækkede med Trælaage over Spargerene. Mæsken holdt 61 (gadtegn) R i Mæskestellet og 59-60 i Siekestellet. Siebunden gik paa 3" til Randen af Karret, men var deelt ved en Krandsformet Liste paa Bunden i 2 concentrerede Dele, godt. Der var 10 Taphaner - 3 eller 4 i den indre Ring og 6-7 i den ydre. Der havde været en Aufhackmaskine omtrent som i Tivoli, men man havde ikke været tilfreds dermed og havde taget den bort. Der var aabent Batteri og en fast Rotationspumpe som min stod ved Siden af Batteriet, ikke ilde! Den dreves ved Handkraft. I Maskinrummet en Forvarmer X) varmet af Spilddamp fra Maskinen, c. 3' i diameter og 10-12' høi. Vandet gik ud foroven og derfra ned i Høide med Øiet, hvor det passerede et Thermometer for at regulere Varmen til Sparging.- Kjæderne havde flade Bunde af Kobber og Sider og Kuppel af Jern.- Svalebakkerne over et Fademagazin, hvis Loft de dannede. Det nye Svalehuus samme Konstruktion. Svaleapparatet af Hauschild efter Gegenstrømningsprincippet men meget lettere end Pricks. I hvert Batteri X) høist 6" udvendig (der var 24) 19 smaae Kobberrør. Rørene laae horizontalt og kun i 1½" Afstand. Vandet passerede gennem en Flancheforbindelse, men hvorledes Urten gik husker jeg ikke.- Iisbeholderen stod paa Gulvet (samme Høide som Carls, deelt med Skjærme som min paa gl. Carlsberg (tegning) alt af Jern). Vandet dreves af en Centrifugal XX) større end Pricks. op igjennem Rørene og løb tilbage i den bageste Ende af Kassen.- Man var meget tilfreds dermed.

Gjæringskarrene paa c 25 Tdr., næsten runde, i samme Høide som i E og F. paa hvert Kar hang ved Hager over Randen en Bøile (tegning) som bar et Plankestg tværs over Gangen og paa disse laae et Brædt langs hver Karrække, ikke meget bequemt men let at tage bort.- Øllet stod smukt i Gjæring, i hvert Kar 1 stor Svømmer, gjæres i 14 Dage. Kjæderne belagte med Asphalt. Da de tildeels ligge under Gaardspladsen siver Fugtighed gennem Hvælvingerne. Man har derfor opstillet Skjærme af Zink under dem.- Der var hverken Daglys eller Ventilation i de ældre Kjeldere, man maa derfor med en stor

J. C. JACOBSENS ARKIV

CARLSBERGFONDET

Centrifugal udpumpe Luften fra Gulvet.- De nye Gjæringskjeldere, ikke i Brug, ligge under Fademagaziner osv, og over Lagerkjelderen, have Ventilationsrør baade foroven og forneden, byggede sammen med, men ikke i Forbindelse med Ventilationsrør fra Lagerkjelderne. Disse ligge som mine ud til begge Sider, fra en Forkjelder. For Enden af hver Kjælderrække er en sammenhængende liseholder, som gaaer op i Høide med Overkant af Gjæringskjelderne. Foroven i hver Lagerkjelder (ikke Gjærkjelder) var en liseholder. Desuden gik der et Luftrør som en Skorsten ned i Udsiden af liseholderen, under dennes og Lagerkjeldernes Gulve og op i Midten af dette.-Temperaturen i Lagerkjelderen var 3 grader Celsius. Der laae 3 Fade forenden à c 90 Eimer og 2 ovenpaa.- I alle Lagerkjeldere Muursteensgulv. Klinker paa Fladen. Smaaefastg rullede paa Lad selv større til Opheisningen. Denne meget stor med Ramme og Kjæder med Contravægte. Lagerkjelderne ikke pudsede men meget prpre. Fadene vare ikke smukt begede, tildeels for tykke Lag. Ikke Oliebeeg men efter Smagen Tyroler Beeg. Alle Fade - ligesom i Tivoli, med Porte, meget simpel Mekanisme, et fast Øsken i Porten, en Trækstang af Træ 2-3" og Kiler. Spaaner bruges, ikke af Bøg, men af Hasselnød fra Harzen, meget bedre, behøve ingen stærk Udkogning og dog ingen Afsmag, klare(r) godt. Der bruges ikke Blæsemekanisme til de smaae Faustg.

